

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д.ф.н. Албена Кирилова Вачева
за дисертационното изследване на магистър Райна Георгиева Николова
на тема „Рефлексията за жената в творчеството на две писателки от ранно-
модерна Венеция – Модерата Фонте и Лукреция Маринели“,
предложено за публична защита за придобиване на научната и образователна
степен „доктор“

Научен ръководител: проф. д. н. Ангел Ангелов

Представеният за обсъждане текст се състои от три основни глави, уводна и заключителна част, както и самостоятелно обособен списък на използваната и цитирана литература. Работата е допълнена и от две приложения – визуално с 16 изображения, първото, и – второ, с опис на произведенията на двете анализирани авторки и допълнения от оригиналните текстове, разглеждани в работата. Така общият обем достига 388 стандартни страници, с което, като се има предвид и структурирането на изложението, работата изпълнява всички формални изисквания за подобен род проучвания.

Във фокуса на проучването са два текста на венецианските писателки Модерата Фонте (Модеста да Поцо, 1555 – 1592) и Лукреция Маринели (1571 – 1653) от края на XVI и началото на XVII век, които са репрезентативни фигури за проучването на „дискусията за жените“ в епохата на ранната модерност. Приложеният изследователски инструментариум е интердисциплинарен и представлява съчетание от културологични и литературоведски подходи. Целта на подобен методологически избор е да се представи максимално уплътнено общият културен контекст на епохата, от една страна, и – от друга – да се извърши задълбочен контент-анализ на разглежданите художествени произведения. Това на свой ред придава особена актуалност на работата, доколкото в нея се анализират важни за съвременните хуманитарни и социални изследвания въпроси, в чиито център се полагат социалните измерения на пола,

идеологическите му проекции в културата, междуполовите отношения и подобни на тях. Същевременно обаче трябва да се подчертае, че задълбоченото четене и обстоятелственото представяне на цялостния културен контекст на епохата, както и дистанцираният поглед към изследователския обект опазват работата встрани от споделянето на определени активистки концепции по въпросите на пола. За това допринася и критическото анализиране на наличната литература, както и задълбоченото рефериране на идеи и възгледи, изграждащи историята на джендър-изследванията в България и в чужбина. Тук е мястото да се отбележи, че анализът изключително добросъвестно оперира с библиографските източници, като цитатите са коректно изведени и разграничават отчетливо авторските идеи от прочита на Райна Николова.

Първа глава на изложението започва с проблематизация на понятието „дискусия за жените“, като анализът не остава само до етимологията на понятието, а става основа за историческо проследяване на развитието на дискусиите по въпроса. При това с оглед на различните му социални и културни контекстуализации, което спомага в науката да се разграничават първични и вторични текстове (с. 24), както и да се положат определени хронологически репери, маркиращи промените в дебатите и възникналите в резултат на това метатекстове. От особена значимост за по-нататъшния анализ е извеждането като самостоятелна част в тази глава на италианската дискусия за жените, както и спецификите на литературните модели, прилагани при анализа на текстове, писани от жени. Посочената в автореферата цел, а именно – изследването да „разшири категорийно-понятийния апарат в това изследователско поле на български език“, е напълно постигната, доколкото задоволява потребността на анализа от изграждане на специфичен понятиен апарат, адекватен на проучването.

Докато първа глава на работата оперира с ключови за интерпретацията на текста и културните примери понятия, историзирайки въпросите за пола, втора глава е основно посветена на културния и социалния живот във Венеция, определил философския облик на епохата. Въпросите на управленския ред – като легитимна форма на институционална власт (и през отношението с религията), са допълнени от задълбочен прочит и описание на специфичните норми, определящи властовите отношения в скритите

полета на културната интимност. Въз основа на богатата библиографска база са експонирани положението на жените, въпросите на брака, зестрата, наследството, женската мобилност и брачните войни. Различните хипостази на женскостта – повече като културни модели за социално репрезентиране на пола през разглежданата епоха, отколкото като отчитане на личностно и психологическо многообразие – са представени детайлно в тази част на работата. Търсят се контекстуалните рамки, определящи мястото на жената в тогавашното общество, като специално внимание се отделя на принудително замонашените жени, както и на светските неомъжени жени, чиито модел за поведение и идентичност предлага Фонте.

Трета глава на работата е съсредоточена върху конкретните произведения на Модерата Фонте „Ценността на жените, където ясно се разкрива колко те са достойни и по-съвършени от мъжете“ и Лукреция Маринели „Благородството и превъзходността на жените, с дефектите и пороците на мъжете“. В тази част призмата на представянето е променена спрямо предходните две – тук културният контекст се изяснява вторично, като това се случва през анализ на конкретни текстове, писани от жени. Без да се преекспонират определени концепции от свързани с феминистичните изследвания теории, тук женското писане е представено през предизвикателствата и съобразяването с моделите на текстуално изграждане. Произведенията са проблематизирани чрез анализ на вътрешната им структура, от една страна, и през ключови понятия, от друга, представителни за идеите на двете венециански авторки. Така *примерите* за литературно моделиране са изведени в пряка връзка с философските и етическите мотивации на определени добродетели, при това в пряка връзка с водещите възгледи на епохата. Това придава пълнота на изложението и убедителност на излаганите в работата тези. В тази си част работата е богато илюстрирана с извадки от двата текста – диалогичния на Фонте и трактата на Маринели.

Към всичко казано дотук, сред достоинствата на работата е добрият стил на изложението и яснотата на авторските тези. Направените изводи са логически обосновани и предполагат последваща верификация, за което спомага и коректната работа с библиографските източници. Убедено заявявам подкрепата си за труда „Рефлексията за жената в творчеството на

две писателки от ранно-модерна Венеция – Модерата Фонте и Лукреция Маринели“ и гласувам положително за присъждането на научната и образователната степен „доктор“ на магистър Райна Николова.

21.04.2019

София

Рецензент:.....

доц. д. ф. н. Албена Вачева